

פרשת בראשית
גליון מס' 117

אור ישראל

דבר העורך

כתוב בפרשת השבוע "וירא אלקים את האור כי טוב" (א, ד) מובא בגמ' ביומא (לח:): 'אמר ר' אלעזר אפי' בשביל צדיק אחד עולם נברא שנאמר (בראשית א, ד) "וירא אלקים את האור כי טוב" ואין טוב אלא צדיק שנאמר (ישעיה ג, י) "אמרו צדיק כי טוב".

ונראה לומר שמדובר כאן בצדיק טוב שמשפיע על אחרים תורה ויראת שמים ולא רק על עצמו. כמו שמובא במסכת קידושין (מ). "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו" (ישעיה ג, י) וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב? אלא טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב.

וטעם הדבר הוא שהעולם נברא בשביל הצדיקים בגלל שהקב"ה הינו תכלית החסד וברא את העולם רק כדי להתחסד עם הבריות, ואם הצדיק לא מצטיין במעלת החסד, אין תועלת בבריאת העולם ומספיק רק צבא מרום. השבוע נסתלק מאיתנו מרן פוסק הדור זצוק"ל אשר היה שיעור מושלם של אהבה לבריות ועזרה לאחרים, אשר לא דאג כלל לעצמו, מעשה היה ביהודי שבור ומר נפש, שנכנס לבית רבינו זצ"ל בזמן הלחוש ביותר של ערב בדיקת חמץ, ודרש לערוך את ליל הסדר דווקא אצל רבינו.

רבינו קיבלו במאור פנים, ולא הסכים בשום אופן להניאו מכך, בקבעו: "הוא יישאר כאן!". מובן שאותו יהודי ערך את ליל הסדר על שולחנו של רבינו, כשרבינו דואג לכל מחסורו ומתייחס במאור פנים לכל שאלותיו ובקשותיו. אך לא זו בלבד, אותו יהודי היה תושב חו"ל, ולאחר היום טוב ראשון הוסיף וביקש מרבינו שישב עמו לסעודת ליל הסדר שני. גם לזה הסכים רבינו, וישב וסעד עמו כל סעודות יום טוב שני...

ויהי רצון שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולינו.

**שבת שלום!
העורך.**

פניני הפרשה

מלוקט מספרים שונים

"וירא ה' אל קין וגו' הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ ואלים תשוקתו ואתה תמשל בו" (ד, ו-ז) פירוש הדברים שאם תיטיב דהיינו תהיה 'טוב' ותעסוק בתורה הנקראת טוב אזי "שאת" שתתנשא ותתעלה לרום המעלות ותגבור על היצה"ר שלך ואם לא תיטיב, ואם לא תהיה טוב אלא רע לפתח חטאת רובץ. ירבוץ עליך האויב הכי אכזרי שקיים שאפילו בוראו קראו רע שזה היצה"ר, ואלים תשוקתו פירש"י שהוא תמיד משתוקק ומתאוה להכשילך ואתה תמשול בו רק אם תרצה לתגבר עליו.

מכאן רואים שהכל ביד האדם וכפי שא"ר רבי חנינא במסכת ברכות שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, רק צריכים לרצות לעבוד את ה' יתברך, וכמו שאמר אליהו הנביא ז"ל מעיד אני עלי שמים וארץ שכל אדם יכול להגיע לדרגתו של משה רבינו ע"ה אלא שתלוי ברצון.

(ובחרת בחיים)

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (א, א) פרש רש"י: לא אמר "ברא ה'", שבתחילה עלה במחשבה לבראותו במידת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין. והיינו דכתיב "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים".

מכאן ילמד אדם לערב ולהקדים מידת רחמיו על כל מעשיו, ולא ילך על פי הדין לבד, שלא חרב בית המקדש אלא על שהעמידו דבריהם על הדין, ודלא קפיד לא קפדינן בהדיה. ורבים וטובים בעבור קפדנותם אבדו את טובתם.

ואף כשיש בנותן טעם לנהוג במידת הדין עם השני, מכל מקום ישתף גם כן את מידת הרחמים ליתן פתחי תשובה, ולא יהיה אכזרי מלמחול.

(דובב שפתי ישנים)

הקדשות

זמני השבת

הדר"נ	מ'צ"ש	ר"ת
17:35	18:34	19:09
17:21	18:33	19:13

בני ברק
י-ם

לבראות ולהצלה: הרב משה בן אסתר, מרת שרה בת סוליה, הרב שלמה בן אסתר, מרת גילה בת גמילה. **לעלו נשמת:** הרב עובדיה יוסף בן גורליה, הרב אהרן יהודה לייב בן גיטל פייגא, הרב שמריהו יוסף ניסים בן בתיה, הרב יעקב בן מרים, ר' אליהו בן משה, ר' משה בן אליהו, מרדכי בן שמעון, וויאן בת יעקב, שמעון בן מרדכי, דבורה בת רבי משה יעקב. **לרפואת:** הרב טוביה בן אסתר, תמר דבורה בת מיכל, לאה בת הינדל בריינדל הינדא. **לזש"ק:** מרים חנה בת חיה. **לזיווג חתן:** ז'ואל שמחה בת חנה, נועה בת רות, רינת בת רות, אסתר בת שרית, גילה בת שרית, יעל בת שרית, מרים בת שושנה סולטנה, חנה בת שושנה סולטנה, אליעזר זוסמן בן זיוה.

סיפורים והנהגות

על פוסק הדור הגר"נ קרליץ זצוק"ל

מי שרוצה יש לו בנים תלמידי חכמים

אל הגאון בעל ה'חזון איש' זצ"ל, נכנסה בערב אחד הרבנית קופשיץ, מבקשת להתייעץ עמו בענין חשוב. 'כבוד הרב!' - אמרה ביראת כבוד, 'יש לי שתי בקשות. האחת - שהרב יברך את ילדיי שיהיו להם כשרונות טובים ללימוד התורה. והבקשה השניה - שהרב יברך אותם שיזכו תמיד לרצות ללמוד, שזו תהא שאיפתם היחידה!' ה'חזון איש' שמע את הדברים, ונענה מיד: בעניין הבקשה הראשונה - אוכל לברך אותך ואת ילדייך, שאכן יתן בהם הבורא שכל בינה ודעת ללמוד תורה ולהבינה, להגות בה ולקנותה בהבנה בהירה. אבל בעניין הבקשה השניה - אין לי מה לעשות, זה תלוי רק בך! 'רק בי?!' - השיבה הרבנית קופשיץ בתדהמה. 'במה זה תלוי בי?' ה'חזון איש' חייך והשיב: 'ככל שאת תרצי שהם ילמדו תורה, כך תראי שהם באמת רוצים ללמוד תורה. ככל שאת תשאפי שהם יגדלו בתורה - כך תזכי שהם אכן יגדלו בתורה!' - פסק את פסוקו, מותיר את הרבנית מהורהרת למדי, מעכלת את המידע החדש כי אין הדבר תלוי אלא בה...

חלפו עברו שנים ארוכות. בניה של הרבנית קופשיץ גדלו, הן בשנים והן בתורה, וכל בניה וחתניה הפכו לראשי ישיבות ורבנים נודעים, המפורסם שבהם הוא חתנה הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל. בסוף ימיה נשאלה כיצד זכתה לילדים גדולי תורה. היא השיבה בפשטות, במילותיו של ה'חזון איש': 'כי רציתי שהם יגדלו גדולי תורה!' - אמרה קצרות...

'אבל כולם רוצים!' - טענו לנגדה, 'הרי כולם שואפים לילדים גדולי תורה, כולם מקדישים לכך אינסוף כוחות ומשאבים, כולם מבקשים ורוצים שילדיהם יגדלו ויצמחו בתורה. למרות זאת - לא כולם זוכים, ואילו את זכית. כיצד?'

והרבנית קופשיץ השיבה: 'כולם רוצים, אבל אני רציתי רק את זה, רק את זה... זו היתה שאיפתי הבלעדית, זה היה רצוני היחיד. את כל מה שיש לי הקדשתי לכך, את כל מאוויי הקרבתי לשם כך... אם ראיתי שבני אינו לומד - הסרתי מעליי את התכשיטים מרוב צער, ממש הפסקתי לתפקד מרוב כאב... והילדים שלי הרגישו זאת, ראו שהדבר עולה לי בבריאות ממש... לשם כך - זוכים בסייעתא דשמיא!' - סיימה בחיוך...

מה עשה כשאשה צעקה עלי

סיפר הרב שלמה לווינשטיין שליט"א ששמע מכלי ראשון מבעל המעשה אברך ארגנטינאי: אותו אברך המתין להיכנס לרבי נסים קרליץ זצוק"ל. בתוך החדר שהתה באותה העת אישה שצעקה צעקות נוראות, והתלוננה בפני הרב על כך שבעלה עושה לה צרות, תוך כדי שהיא מפרטת את כל מעלליו הרעים. היא ביקשה מהרב שיכתוב מכתב חריף לבעלה, שיחדל מהתנהגותו הנלוזה. הרב אמר לה: "לא אוכל לכתוב מכתב בטרם אשמע גם את הצד השני! חייב אני לשמוע גם את מה שיש לבעלך לומר בנדון! הלא גם הוא 'צד' בעניין"

האשה הגביהה קולה וצעקה כלפי הרב: "כיצד יכול הרב לקרא לו 'צד' בעניין? הוא לא 'צד'! הוא חיה רעה! הרב 'חייב' לכתוב לי את המכתב". ור' נסים עונה לה בקול רגוע: "יתכן וכל דבריך אמת. יתכן שאכן הוא 'חיה רעה'. אבל חייב אני לשמוע גם את דעתו בטרם אתייחס לעניין". היא המשיכה לצעוק ולצווח, ומשראתה כי לא תצליח לשנות את דעתו של הרב, נתנה דפיקה אדירה על השולחן ויצאה מן החדר בטריקת דלת עזה, תוך שהיא ממשיכה לצעוק על כך שהרב לא מתחשב בדעתה...

לאחריה נכנס לחדר אותו אברך מארגנטינה. הוא היה בטוח כי ימצא את הרב בסערת רוחות... מישהו אחר היה צריך לפחות כמה דקות טובות כדי להתאושש מכך, ואילו רבי נסים יושב בחדר כשהוא רגוע לחלוטין, כאילו לא אירע דבר... הוא לא יכול היה להתאפק, אזר אומץ, ופנה אל הרב: "כבוד הרב! שמעתי את כל מה שהלך כאן זה עתה בחדר... איך יתכן שכבוד הרב לא נסער מהתנהגותה של אותה אשה, שפגעה קשות בכבוד הרב, וביזתה אותו בהתנהגותה?"

נענה רבי נסים ואמר לו: "וכי מה כבר קרה? והרי ממה נפשך: אם אני מכובד שם למעלה - מה אכפת לי אם ביזו אותי כאן למטה. ואם אני מכובד שם למעלה - מה יעזור לי אם יתנהגו אלי כאן, למטה, בכבוד..."

זמני קבלת הקהל של רבינו

בעבר לא הסכים רבינו לקבוע בביתו זמני קבלת קהל כלל, כדי לאפשר לבאים להיכנס בכל שעות היום.

גם אחרי שקבעו שעות מיוחדות לקבלת קהל (וזאת אחרי שהפציר בו הגאון רבי יהודה שפירא זצ"ל, שלמען בריאותו עליו להסכים לזמנים מסודרים לקבלת קהל), דואג רבינו להדגיש בכל הזדמנות שהשעות הרשמיות הן רק למען הסדר הטוב, אבל מי שיש לו שאלה יכול לבוא בכל שעות היממה. לא אחת מתבטא הוא ואומר: "אצלי הדלת פתוחה כל היום."

שח נאמן רבינו הרה"צ רבי ישראל רנד שליט"א: "יום אחד ראיתי פתק על

דלתו של רבינו: 'זמני קבלת קהל', ותמהתי מאוד. שאלתי רבינו לפשר העניין, כי ידעתי שאין אצלו מושג של זמני קבלת קהל. השיב רבינו: 'אלו הזמנים שבהם אני חייב להיות'...". ואכן רבינו היה מקפיד שזמן זה יהיה פנוי מכל התחייבות אחרת.

שח רבינו: "בעבר היו מעירים אותי בשעות המאוחרות מאוד של הלילה, לפחות פעם בשבוע. כשאמרו לרבינו שיש אנשים המנצלים את טוב לבו, ומגיעים גם בשביל שאלות שאינן דחופות, בשעות מאוחרות או בזמנים שרבינו עסוק בתלמודו ובהכנת שיעוריו, השיב ואמר: "הרי צריכים גם קצת לסבול..."

גם בשעות שלמד בביתו, כשנשמעו דפיקות בדלת, היה רבינו ממהר מיד בעצמו לפתוח את הדלת באומר: "אולי יש למאן דהוא שאלה דחופה.?!".

היכן להפקיד את הכסף?

סיפר רבה של אחוזת ברכפלד הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א: אברך שאל את מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל, לגבי הצעה שקיבל מהבנק, להפקיד את כספי קצבת הביטוח הלאומי בבנק כתכנית חיסכון לילדים.

שאלו הגר"נ"ק: "ולמה לא תפקיד בגמ"ח?" ענה האברך שהבנק נותן לו רווחים.

ענה לו הגר"נ"ק: "לא כך מחתנים ילדים."

משיצא השואל הסביר הגר"נ"ק: "וכי כמה ירוויח מכל הרווחים הללו? הרי אין בזה כדי לחתן ילד אחד. אלא גם אז יצטרך להגיע לסייעתא דשמיא, נו, וכי את חלק הרווחים של הבנק הקב"ה לא יתן? אדרבה, כשיפקיד בגמ"ח ועי"ז יעזור ליהודים אחרים, יעורר עליו רחמים, ומידה כנגד מידה יעזרו גם לו!".

"הזמן שלי הוא של הציבור"

מסירותו של רבינו לציבור הינה עד קצה היכולת. מעיד על כך הגאון רבי יוסף מאיר שליט"א במעשה:

"חמי הגאון רבי גרשון כהאן זצ"ל, מרבני צרפת, ביקש להגיע לארץ במיוחד, לבירור שאלה הלכתית סבוכה, וביקש ממני לתאם מראש זמן אצל רבינו כדי שיוכל לסדר את הטיסה ליום זה. כשבאתי לרבינו, הייתה זו תקופה עמוסה מאד, ורבינו לא יכול בשום אופן לקבוע זמן מסויים, באמרו: 'הזמן שלי הוא של הציבור, ואינני יכול להתחייב על זמן מסויים.'"

פעם אחת רבנו קבע עם יהודי שיבוא לביתו בשעת לילה, ולבסוף הלה לא הגיע. למחרת בבוקר, פנה רבינו אל נאמן ביתו הרה"ג ר' אברהם ישעיהו קרליץ שליט"א ואמר:

"לא ישנתי כל הלילה; חששתי שמא לא פתחו לאותו יהודי את הדלת. הייתכן שבבית שלי לא יתנו למישהו להיכנס?!"

(הליכות שני)

הגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל עם יבלחט"א מורינו הרב משה איבגי שליט"א

מוסדות "אור ישראל" בני ברק

נשבה ארון הקודש

בצער רב ויגון קודר, יחד עם כל בית ישראל, הננו אבלים ומבכים מרה את עלותו בסערה השמימה של מרן פאר הדור והדרו, רבן של כל בני הגולה, הפקיר עצמו וביתו למען להורות הוראה להרנין לב נדכאים, להחיות רוח שפלים ולתת עצה ותושיה לכל אדם, בענווה יתירה ובמאור פנים, יגע ועמל בתורה בכל כוחו והעמיד את יסודות ההוראה בדורינו בדרך הגאו ה'חזון איש' זצ"ל, גאון עוזינו ותפארתינו,

פוסק הדור מורינו ורבינו הקדוש והטהור

רבי שמריהו יוסף ניסים קרליץ

זצוקללה"ה זיע"א

בן רבי נחום מאיר זצוק"ל

גדולה האבידה ואין לה תמורה, מי יורה דעה ומי יבין שמועה, אוי לספינה שאבד קברניטה, ויהי רצון שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולינו, וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

מערכת העלון

רבנן ותלמידהון

הורם הנזר והוסרה העטרה

העלון בחסות:

קרן ללומדי תורה

עזרה ברפואת שיניים לאנ"ש ב-30% הנחה. טיפול בוקר ע"י רופאה (אשת אברך) 40% הנחה

הוצאה לאור של ספרי הטיב הנמכרים ב-40% הנחה מהעלות.

לפרטים: 052-7196515

טיב הרש"י

שאלות ותשובות על הרש"י בפרשת השבוע

"והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים" (א, ב)

ורוח אלהים מרחפת. כסא כבוד עומד צלוי, ומרחף על פני המים זרוח פיו של הקב"ה ובמאמרו, כיונה המרחפת על הקן:

(רש"י)

טיב הרש"י שאל, אם עומד לא מרחף, ואם מרחף אז לא עומד, אז מה הפירוש עומד באויר ומרחף?

ותירץ, שעומד באויר, בא לומר, שלא עומד על המים. ומרחף, בא לומר, שאינו עף ממקום למקום, אלא מרחף באותו מקום. כדברי הגמ' (חגיגה טו.) כיונה המרחפת נוגעת ולא נוגעת.

שמנה לחמו

רמזים ופרפראות מהספר 'שמנה לחמו'

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (א, א). וכן תמצא כאן בפסוק ז' תיבות וכ"ח אותיות, וכן גם בפסוק "וידבר אלקים את כל הדברים האלה" שקודם לעשרת הדברות יש ג"כ ז' תיבות וכ"ח אותיות, להורות שכל בריאת העולם היתה בשביל שיקבלו ישראל את התורה על הר סיני ואז נשלמה תכלית הבריאה.

"כח מעשיו הגיד לעמו" (רש"י א, א). שבאצבעות היד יש י"ד אברים לכן נקרא יד, ומה שעושה האדם בכח עושה בשתי ידיו שביחד זה כ"ח אברים, ובבריאת שמים וארץ כתיב (ישעיה מו) "אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים", משמע שברא את העולם בשתי ידיו וזה כח מעשיו הגיד לעמו.

בבדיחותא

אם יש משהו שלא הבנתי מעולם זה השלט "זהירות, תינוק ברכב" כאילו אם לא היה השלט הייתי מנצל את ההזדמנות ונוגח ברכב אל מחוץ לכביש...

לתרומות ולכל עניני העלון
ניתן לפנות לפל' 055-6763984
או למייל ALONORISRAEL@GMAIL.COM